"كشكەنتاي تونار" تاماشا تۇرمىسقا جەتەكتەدى

(باسى 1 ـ بەتتە)

ساتلۇى جاقسى بولماۋ سياقتى فاكتورلار نان جاباتىن وتباسلاردىڭ كىرىسىن ارتتىرىپ ئاۋقاتتانۇىنا تۇساۋ بولدى.

سەلبەستىك كووپەراتىۋى قۇرىلعاننان كەيىن، نان جابۇدىڭ شەبەرى ئولام ئىبرىنشى بولىپ تىزىمدەلدى. سەلبەستىك كووپەراتىۋىندە ارناۋلى جۇقا نان جاباتىن ئىبر تونار بار، بۇل ئولامنىڭ ارناۋلى قىزمەت تەكشەسى. تاڭعى ساعات 6دا جۇمىسقا كەلىپ، ئار كۇنى 700 جۇقا نان جابادى، بار نقلاسىن وسىعان ارناعان ئولام زەر سالا نزدەنۇ ارقىلى ونەرىن ۇزدىكسىز جەتىلدىردى، سونىمەن قولىنان شققان ئاربىر نانىنىڭ قالىڭدىعىن 2 ـــ 3 ميللىيمەتردەن اسىرمايتىن ئولام تەز ارادا سەلبەستىك كووپەراتىۋىنىڭ تەرەڭىنە اينالدى.

قامىر يلەپ، نان جازادى، ئولام جۇقا ناندى قولىنا الىپ ئبىر ـ ەكى اينالدىرىپ جىبەرگەندە ـ اق نانىنىڭ ولشەمگە تولعان ـ تولماعاندىعىن بىلە قويادى، "شارت" ەتكىزىپ تونارعا جاپسىرعان نانى 8 سەكۇند ايىنالاسىندا پىسپ ۇلگىرەدى. حوش ئىيسى اڭقىعان جۇقا ناندى جەرگىلىكتەگى بۇقارا قاتتى ۇناتادى.

كووپەراتىۋگە قاتىناسقان جىلى كەدەيلىكتەن ارىلعان ئولام ئۇزىنىڭ قوس قولىنا سۇيەنپ تاماشا تۇرمىسقا جەتپەي، وتباسىنىڭ جان باسىندىق كىرىسىن 10 مىڭ يۇاننان اسردى. اۋتوكولىك ساتىپ الىپ، جاڭا ئۇي سالدى، قازىرگى تۇرمىسى ئولامدى باقت سەزىمنە بولەدى، "مەن اۋدان قالاشعىنان قابات ئۇي ساتىپ الۋعا دايىندالىپ جاتىرمىن، بالامدى دشكى وقىرەدەن وقىتامىن".

"ئىتپتى دە كوپ كەدەي وتباسىن جۇمىستانۇعا باستاۋ ئۇشىن، سەلبەستىك كووپەراتىۋى قۇرىلعان باستاپقى كەزدە ئبىر تونارعا 2 كەدەي وتباسىن نەمەسە قىستاق تۇرعىنىن ورنالاسترۇ ۇلگىسى بەلگىلەنگەن بولاتىن". يۇرچي اۋىلدىق پارتكومنىڭ ورىنباسار شۇجيى جاڭ چيشيان تانىستىرىپ: كەزەكتە سەلبەستىك كووپەراتىۋىندە 132 ادام جۇمىس ىستەيدى، مۇنىڭ 82سى كەدەي وتباسىنان، نان ساتۇەمەن جاناماڭلاي اينالساتىن 73 ادام بار، مۇنىڭ 35ى كەدەي وتباسىنان. نان جاباتىن ۇستالاردىڭ جىلدىق كىرىسى بۇرىن 10 مىڭ يۇانعا جەتپەيتىن، سەلبەستىك كووپەراتىۋىنە قوسىلعاننان كەيىنگى ايلىق ورتاشا كىرىستەرى 5000 يۇانعا جەتتى، ـ دەدى.

كەدەي شارۋا وشۇرحان امەت پەن قىزى مارحابا ۇشۇر ەكەۋى دە سەلبەستىك كووپەراتىۋىندە جۇمىستانىپ وتىر.

كەدەيلىكتەن قۇتىلۋ ئۇشىن، وشۇرحان ەرتەدە ـ اق جۇمىس ىستەمەكشى بولعان، ئبراق ۇيلەرىنىڭ ماڭايىندا لايىقتى تۇراقتى جۇمىس ورنى بولمادى. سەلبەستىك كووپەراتىۋىنىڭ قۇرىلۋى وعان ئۇمىت باعىشتادى. ول ىرىقتىلىقپەن نان جاباتىن ۇستانىڭ كومەكشىسى بولۋعا تىزىمدەلپتى، ئار ايدا تۇراقتى كىرىسى بار بولعان ول ەندىگارى قورىنبايتىن بولپتى.

"قازىر ەڭبەكاقىم بار، اي ساين نەمەرەمە ارناپ ازداپ اقشا قويىپ جاتىرمىن، قالعانىن وتباسىمنىڭ تۇرمىسىن وڭاۋعا جۇمسايمىن". وشۇرحان جۇبايىنىڭ باعمىشىلىقپەن اينالساتىندىعىن، ۇلى، كەلىنى جانە قىزىنىڭ تۇڭعىشتەرى جۇمىس ىستەيتىندىگىن، سوڭعى 2 جىلدا وتباسى تۇرمىسىنىڭ زور دارەجەدە جاقسارىپ، كەدەيلىكتەن ارىلعاندىعىن ايتتى.

"بۇرىن قىستاق كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋگە 10 قوي بەرگەن بولاتىن، قازىر ئوسىپ 25كە جەتتى، تاعى 3 سيىر، 40تان استام تاۋىق جانە 60تان استام كەپتەر ساتىپ الدىم. ئۇيىمىزدى دە قايتا اشەكەيلەتىپ، 2 توڭازىتقىش، ئبىر تەلەۋيزور ساتىپ اكەلدىم". بۇلاردى ايتقاندا ۇشۇرحاننىڭ جۇزىنەن باقت كۇلكىسى ەستى.

26 جاستاعى مارحابا سەلبەستىك كووپەراتىۋىندە ونىمدەردى تەكسەرۋشى قىزمەكتەر بولىپ ىستەيدى، ايلىق كىرىسى 2000 يۇان. قىزمەتكە شققاننان كەيىن ول ئار كۇنىن ئماندى دە ئساندى وتكىزىپ جاتقاندىاي سەزىنىپ، وتە ماقتانىشتى سەزىمدە بولپتى.

"بۇرىن ايەلدەر سىرتقا شىعىپ قىزمەت ىستەسە، باسقالار كوزقاراسى وزگەردى، قىزمەت ىستەپ اقشا تاپقان ايەلدەردى جۇرت ماقتايتىن بولدى". مارحابا سەنىمەمەن: "باقت اتاۋلى كۇرەستەن كەلەدى، دوڭگەلەك داۋلەتتى تۇرمىستىڭ بىزدەن السى ەمەس ەكەندىگىنە سەنەمىن"، ـ دەدى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

سالىق تاپسىرۇ قىزمەت وتەۋىن ۇزدىكسىز ساپالاندىرىپ، تىمدىلىك ساياساتتارى بوينشا ازايتۇدىڭ تىڭعىلىقتى بولۋىنا، كەشىرىم ەتۇدىڭ تىڭعىلىقتى بولۋىنا، تومەندەتۇدىڭ تىڭعىلىقتى بولۋىنا، ۇزارتۇدىڭ تىڭعىلىقتى بولۋىنا، كەشەۋلدەتۇدىڭ تىڭعىلىقتى بولۋىنا، قايتارۇدىڭ تىڭعىلىقتى بولۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتتى.

شينجياڭ سالىق ىستەرى مەكەمەسى "الىتنى ورنىقتىرۇ"، "التىنى قامتاماسىز ەتۇ" مىندەتى كەلەلى جاعدايىن تىعىز ارقاۋ ەتىپ، ساىلقتى ازايتىپ، اقىنى تومەندەتۇ ساياساتتارىنىڭ جاپىاي ئارى دەر كەزىندە تيانىاقتاندىرىپ، 9 تارماقتى ناقتىلى تيانىاقتاندىرۇ پىكىرىن، كاسىپورىنداردىڭ جۇمىستى، ئوندىرىستى قالپىنا كەلتىرۇىن قولدايتىن 13 تارماقتى جانە تيمدىلىك ساياساتتارىن تيانىاقتاندىراتىن 15 ئتۇرلى شارانى ىلگەرىندى ـ كەيىندى جاساپ شىعارىپ، كاسىپورىنداردى، اسىرەسە، ورتا، شاعىن، ۇساق كاسىپورىنداردى قينىشلىقتان ارىلتۇعا شىن مانىندە كومەكتەسىپ، داۋۋ تەبىنىن ارتتىردى.

7 ـ ايدىڭ 9 ـ كۇنى تۇستەن بۇرىن ئۇرىمجى ەكونوميكالىق، تەحنيكالىق اشۋ رايونى (توۋتۇنحى رايونى) ونەركاسىپ باقشاسىنا ورنالاسقان ئۇرىمجى كىدي رەڭدى باسپا، قوراپتاۋ شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ ئوندىرىس سەحىندا جۇمىسشىلار بار كۇشپەن ئوندىرىس جۇرگىزۋدە. ازىق ـ تۇلىك، سۇسىن، جەمىس ـ جيدەك سياقتى ونىمدەردىڭ سىرتقى قورابىمەن شۇعىلدانىاتىن وڭدەۋ كاسىپورنى رەتتەندە، وسى سەرىكتەستىك وسىدان بۇرىن ىندەتتىك ىقپالىنا ۇشىراعاندىقتان ئبىر مەزگىل ئوندىرىس ـ تيجارات جاعىندا قينىشلىقتا ۇشىراعان ەدى، الايدا ساىلقتى ازايتۇ، اقىنى تومەندەتۇ ساياساتتارىنىڭ سۇيەمەلدەۋىندە قازىر سەرىكتەستىك جاپىاي ئوندىرىس قۇاتىنا جەتتى.

شينجياڭ سالىق ىستەرى مەكەمەسىنىڭ كىرىستى جوسپارلاۋ، ەسەپتەۋ باسقارماسىنىڭ ورىنباسار باستىعى لو ايمين بىلاي دەدى: "ئبىز ساياساتتى تيانىاقتاندىرۇدىڭ تۇبىرشىك ئتىزىمىن ورناتىپ، 'نىساندى باسقارۇشى' ئتۇزىمىن اتقارىپ، اۋتونومياىلى رايوننىڭ ئتۇيىندى نىسان قۇرىلىستارىنا قىزمەت ەتتىك؛ ىنتەرنەتتە سالىق ىستەرىن ئبتىرىپ، اقى تاپسىرۇ ارناسىن كەڭەيتىپ، سالىق تاپسىرۇشىلارىنىڭ سالىق ىستەرىن بەتىرۇىنە قولايلىلىق جاساپ، سالقتى ازايتۇ، اقىنى تومەندەتۇ ساياساتتارىنىڭ تيانىاقتانىپ، تامىر تارتۇىن ىلگەرىلەتتىك. سونىمەن بىرگە كاسىپ تىزبەگىنىڭ جۇمىستى، ئوندىرىستى سايكەسە قالپىنا كەلتىرۇىنە بەلسەندى قىزمەت وتەپ، الۋان ئتۇرلى ئادىس قولدانىپ، بازار تۇلعالارىنىڭ ساياساتتىڭ پايداسىنان يگىلىكتەنۇىنە مۇمكىندىك جاسادىق".

كەلەسى ساتىدا، شينجياڭ سالىق ىستەرى مەكەمەسى سالىق ىستەرىن بىتىرۇگە قىزمەت وتەۋ تەبىنىن ۇزدىكسىز ارتتىرىپ، "ئبىر كاسىپورىنعا ئبىر ساياسات" تالابىن تيانىاقتاندىرىپ، قينىشلىق بولعاندا ازايتۇ ـ كەشىرۇ، سالىق سوماسىن تاپسىرۇ ۇاقتىن ۇزارتۇ، جولداۋ مەرزىمىن كەشەۋلدەتۇ سياقتى ساياساتتاردى تيانىاقتاندىرىپ، كاسىپورىندار ئۇشىن "جاسىل ارنا" اشىپ، كاسىپورىنداردىڭ قين تۇيىندەرىن، بوگەتتى تۇيىندەرىن شەشىپ، سالىق تاپسىراتىن كاسىپورىنداردىڭ تيمدىلىك ساياساتتارىنان تولىق يگىلىكتەنىپ، ۇزدىكسىز اقاۋسىز داۋۋىنا مۇمكىندىك جاسايدى.

ۇلتتىڭ گۇلدەنۇى جولىندا . ەرجۇرەك قۇربانداڭ شەجىرەسى

چاي شىڭفاڭ: بۇقارانىڭ مۇڭ ـ مۇقتاجىن جادىندا ساقتاعان جاقسى اكىم

چاي شىڭفاڭنىڭ سۇرەتى.
□ شينجۋا اگەنتىگى تاراتقان

شينجۋا اگەنتىگىنىڭ لانجۋ ـ دان بەرگەن حابارى (تىلشىلەر جاڭ ۇنجياڭ، سۇي حانچاۋ). بۇقارانىڭ مۇڭ ـ مۇقتاجىن جادىندا ساقتاعان كادردى بۇقارادا ەستە ساقتايدى. چاي شىڭفاڭ مىنە وسىنداي بۇقارا ەسىندە ماڭگى ساقتاعان جاقسى كادر.

چاي شىڭفاڭ گانسۇ ولكەسىنىڭ نيڭشيان اۋدانىنان، 1969 ـ جىلى 7 ـ ايدا دۇنيەگە كەلگەن. 1986 ـ جىلى 7 ـ ايدا گانسۇ ولكەسى چيڭياڭ قالاسىنىڭ قوعامدىق پاندەر بوينشا بىرىنشىلىك ناتيجەمەن بەيجيڭ داشۇەسىنە قابىلدانعان. 1990 ـ جىلى 7 ـ ايدا ئبولىس بوينشا گانسۇ ولكەلىك مادەني ەسكەرتكىشتەر ارحەولوگيالىق زەرتتەۋ ورنىنا قىزمەتكە ورنالاسقان. 2004 ـ جىلى 6 ـ ايدا جۇڭگو كوممۇنيستىك پارتياسىنا مۇشە بولعان.

1997 ـ جىلى چاي شىڭفاڭ ەڭبەكاقسىن توقتاتىپ، شتاتىن ساقتاپ، ئوز قاراجاتىمەن جاپونيانىڭ كوبە داشۇەسىندە وقىعان، 2002 ـ جىلى 9 ـ ايدا ادەبيەت دوكتورى عىلمي دارەجەسىن جارتى جىل بۇرىن العان.

2002 ـ جىلى 10 ـ ايدا چاي شىڭفاڭ گانسۇ ولكەلىك پارتكوم كەڭسەسىنە قىزمەتكە ورنالاسقان. 2006 ـ جىلى ول كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۋداعى نەگىزگى شايقاس مايدانى ـــ دىڭشي قالاسىنا بارىپ قىزمەت ىستەۋدى ىرىقتىلىقپەن تالاپ ەتىپ، لۇڭشي اۋدانىنىڭ ورنىباسار اكىمى، دىڭشي قالاسى اندىيڭ رايوندىق پارتكومنىڭ تۇراقتى مۇشەسى، ورنىباسار رايون باستىعى، لينتاۋ اۋداندىق پارتكومنىڭ تۇراقتى مۇشەسى، ورنىباسار اكىمى، لينتاۋ اۋداندىق پارتكومنىڭ ورىنباسار شۇجيى، اكىمى سياقتى مىندەتتەردى وتەگەن.

2014 ـ جىلى 8 ـ ايدىڭ 15 ـ كۇنى تاڭ سارىدە چاي شىڭفاڭ زورىعىپ كەتكەندىكتەن نەبارى 45 جاسىندا جۇرەك اۋرۋىنان كەڭسەسىندە، باقىتقا قارسى تۇتقىل قايتىس بولعان.

ئبىر ميللىيون 700 نەشە مىڭ ارىپتىك حالىق جاعدايى ەستەلگى، كەزىندە بارعان نەشە 100 قىستاق ونىڭ كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ اڭگىمەلەرىن ۇنسىزدىكپەن، ادالدىقپەن ەستەلىككە العان.

دىڭشي قالاسىنا قاراستى ئبىر رايون، 6 اۋداناعى 3 اۋدان، رايونىنىڭ بارىندە چاي شىڭفاڭنىڭ ئزى قالعان.

لۇڭشي اۋداندا ورنىباسار اكىم مىندەتىن وتەگەندە، چاي شىڭفاڭ لۇڭشي جۇڭي شيياگەرلىگى، دارىگەرلىگى مادەنيەت كاسىپ باقشاسىن قۇرۇعا قاتىسىپ، زىر جۇگىرىپ نىسان نزدەپ، قارجى اكەلىپ، ليشى مادەنيەت كاسىبى جالپىلىق اشۋ سياقتى نىساندارىدى ەنگىزدى.

2009 ـ جىلى چاي شىڭفاڭ اندىيڭ رايونىنا اۋىسىپ بارىپ قىزمەت ىستەپ، اندىيڭ ونەركاسىپ باقشاسى، دىڭشي وسى زامانعى زات اينالىم باقشاسى سياقتى كوپ نىسان بوينشا توقتام جاساسۇدى بەلسەنە ىلگەرىلەتتى.

2011 ـ جىلى چاي شىڭفاڭ لينتاۋ اۋداننا اۋىسىپ باردى. "ەسكىتەن كىرىسىمەن ـ اق جۇمىس ىستەۋ، ۇىستىندە ىستەۋ؛ سىرتقا شىقاندا ساۋداگەر شاقىرۇ، قايتىپ كەلگەندە اۋىلعا بارۇ" ـــ ونىڭ قىزمەت ىستىلى؛ "بۇقارانى جادىمىزدا ساقتاساق بولعانى، شەشىلمەيتىن شارۋا جوق" ـــ ونىڭ ارەكەت ولشەمى.

لينتاۋدا قىزمەت ىستەگەندە چاي شىڭفاڭ 5000 نەشە بۇقارانى (رەت) امانداسا بارىپ، بۇقارانىڭ اۋىز سۇ قينىشلىعى، ئجۇرىس ـ تۇرىس قينىشلىعى، وقۇ قينىشلىعى ماسەلەلەردى مۇمكىندىكتىڭ بارىنشا شەشىپ، حالىق تۇرمىسىنداعى ناقتى ىستەردى تيانىاقتاندىرۇدى بار كۇشىمەن ىلگەرىلەتتى.

چاي شىڭفاڭ ئوزى بارعان اۋىلدىڭ، قالاشىقتىڭ، قىستاقتىڭ، الەۋمەتتىك اۋماقتىڭ جانە قينىشلىعى بار بۇقارانىڭ جاعدايىن، سوندايـ ـ اق ەستىگەن پىكىرلەرىن جانە ۇسىنىستارىدى ەستەلىككە الدى. سول جەردىڭ وزىندە تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزۋ نەگىزىندە، ول لينتاۋ اۋداننداعى 300 نەشە قىستاقتى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋدە ۇلگى كورسەتتىن قىستاق جانە كومەسكى كۇشى بار قىستاق سياقتى ەكى تۇرگە ئبولىپ، داۋ بەتالىسىن كورسەتىپ، كەستە جاساپ، كەڭسەسىنىڭ تامىنا ئىلىپ قويدى.

ئار كۇنى زەرتتەۋ، ۇنەمى وي جۇگىرتۇ ارقىلى وسى "دوكتور اكىم" كەدەيلەردى دالمە ـ ئدال سۇيەمەلدەۋ وي جەلىسىن بىرتىندەپ تۇراقتاندىردى. ول جوبا جاساپ، نىسان نزدەپ، قارجى ەنگىزىپ، تيانىاقتاندىرۇدى يگەرىپ، لينتاۋدى "بۇكىل ولكەدەگى كەدەيلەردى دالمە ـ ئدال سۇيەمەلدەۋدەن ۇلگى كورسەتتىن اۋدانعا" اينالدىردى.

"اۋقاتتانۇ ئۇشىن، الدىمەن جول سالۇ كەرەك". چاي شىڭفاڭ تالاي رەت ئتۇيلىستىرىپ، سايكەستىرىپ، اقىرى لينتاۋدى مەملەكەتتىك "لىۋپانشان اۋماعىنداعى كەدەيلەردى قاتىناس ارقىلى سۇيەمەلدەپ، قامال الۋداعى ۇلگى كورسەتۇ سىناق ئتۇيىنى اۋداندارىنىڭ" قاتارىنا ەنگىزىپ، 1173.3 كيلومەترلىك اۋىل ـ قىستاق تاس جولىن وزگەرتۇ نىسانىن قولعا كەلتىردى.

كەدەيلىكتەن ارىلۇدا چاي شىڭفاڭنىڭ "كەشەندى شاراسى" بار، ول بولسا "اۋداندى كاسىپ سالاسى ارقىلى گۇلدەندىرۇمەن" قاتار، "اۋداندى مادەنيەت ارقىلى گۇلدەندىرۇ". لينتاۋدىڭ مادەنيەت بايلىعى مول، چاي شىڭفاڭ "مادەنيەتتىڭ لينتاۋدى وزگەرتە الاتىندىعىن" ابدەن بىلەدى. ول ماجياياۋ جۇرتىن اشۋدى جانە قورعاۋدى بەلسەنە ىلگەرىلەتىپ، يانتاۋ مادەنيەت كاسىبى ئوڭىرىن ئتۇيىندى تۇردە جوبالادى.

"ەرەكشەلەنبەيدى، ەرەكشە ۇقىتتى دارىپتەمەيدى، ۇكىمەتتىك كولىكتە 'جەرگىلىكتى ئونىم' بولسا بولمايدى؛ ئبىلمەدى، جۇمىسقا شوگەل؛ جۇرتپەن شىعىسمەدى، اق كوڭىل، نزگى نيەتتى". چاي شىڭفاڭمەن بىرگە قىزمەت ىستەگەن كاسىپتەستەرى وعان وسىلاي باعا بەرەدى.

"ول 'جياۋ يۇياۋ سياقتى جاقسى كادر'، ئبزدىڭ مۇڭ ـ مۇقتاجمىزدى جادىندا ساقتايدى". ونىڭ كومەگىنە يە بولعان بۇقارا ونى وسىلاي القايدى.

چاي شىڭفاڭ قاشاندا "حالقتىڭ اسىن ئىشپ، حالقتىڭ كىيمىن كىيىپ وتىرىپ، حالقتى استە الداما، ئوزىڭ دە حالقتان شققانسىڭ" دەگەنگە سەنەدى.

"قىزمەتتە ول مۇلتىكسىز بولۇعا تالپىنادى، جۇمىستى كەلىستىرىپ وتىرىپ ىستەيدى؛ تۇرمىستا ول وتباسىنداعىلارعا كوڭىل بولەدى، اتا ـ اناسىن سىلايدى، جايدارى. ول ەشقاشان دا قىزمەت ۇقىعنان پايدالانىپ ۇيىندەگىلەرگە قولايلىلىق جاساعان ەمەس. ول ئبزدىڭ سوڭعى بۇىندارىدىڭ ونەگەسى". كىشى اكەسى چاي شىڭفاڭدى اۋىزعا العاندا، چاي يۇيحۇڭ كۇنى بۇگىنگە دەيىن ەگىلىپ كەتەدى.

2014 ـ جىلى 8 ـ ايدىڭ 15 ـ كۇنى تاڭ سارىدە چاي شىڭفاڭنىڭ ئومىر وتى ئسوندى، ايتسەدە ول وسى توپىراققا ئۇمىت ۇشقىنىن قالدىرىپ كەتتى.

ليۋ لۇنتاڭ: سۇداي تازا بولىپ، بار نقلاسىن حالىققا ارنادى

شينجۋا اگەنتىگىنىڭ ۇحاننان بەرگەن حابارى (ئتلشى ۋاڭ شيان). وسى جولعى ىندەتپەن ايقاسۇ بارىسىندا "ليۋ لۇنتاڭ رۇحى" حۇبەي ولكەسىنىڭ حۇاڭشى قالاسىنداعى كادرلار اراسىندا ساۋلەلەنىپ، جەرگىلىكتى كادر، بۇقارانىڭ ليۋ لۇنتاڭعا دەگەن تەرەڭ ساعىنىشتارىن قايتا ويانتتى.

ليۋ لۇنتاڭ 1940 ـ جىلى 8 ـ ايدا دۇنيەگە كەلگەن، كوزى تىرىسىندە حۇبەي ولكەسى حۇاڭشى قالاسى شيالۇ رايونى لاۋگۇانمياۋ الەۋمەتتىك اۋماعى پارتيا باس يا ـ چەيكاسىنىڭ شۇجيى بولعان، 2014 ـ جىلى 6 ـ ايدا ناۋقاس سەبەبىنەن ەمدەۋ ئونىم بەرمەي دۇنيەدەن وتكەن.

1989 ـ جىلى ليۋ لۇنتاڭ اۋىل ـ قالاشىق كاسىپورىن سەرىكتەستىگىنىڭ ديرەكتورى مىندەتىن تاستاپ، كەدەي، ارتتا قالعان لاۋگۇانمياۋ قىستاعىنا بارىپ، پارتيا ياچەيكاسىنىڭ شۇجيى مىندەتىن اتقارعان.

ول كەزدە لاۋگۇانمياۋ قىستاعىنداعى تۇرعىنداردىڭ جان باسىنا تۇرا كەلەتىن ەگىستىك جەرى 3 فىنعا دا جەتپەيتىن، قىستاق تۇرعىنداردىڭ كۇن كورىسى مۇشكىل بولاتىن، زورعا قۇرىلعان قىستاققا قاراستى تۇڭعىش كاسىپورىن ـــ لاۋگۇانمياۋ سەمەنت زاۋودىنىڭ تيجارات ويداعىداي جۇرگىزىلمەگەندىكتەن جابىلىپ قالادى. اۋىل باسشىلارى مەن قىستاق تۇرعىندارى ليۋ لۇنتاڭنىڭ قايتىپ كەلىپ، سەمەنت زاۋودىنىڭ قينىشلىق قىسپاعىنان قۇتىلۋىنا جەتەكشىلىك ەتۇىن ۇمىت ەتتى.

قىين ـ قىستاۋدا باسىن ئباي تىككەن ليۋ لۇنتاڭ دوس ـ جاراندارىنان قارىز الىپ، جۇمىسشىلارىدى اتتانىسقا كەلتىرىپ قارجى جيىپ، سوڭىندا 35 مىڭ يۇان قارجى قۇراپ، سەمەنت زاۋودىنىڭ ئتۇتىنىن قايتا تۇتەتەدى. ئبىر جىلدان كەيىن سەمەنت زاۋودىنىڭ ئونىم قۇنى ئبىر ميللون 288 مىڭ يۇانعا جەتىپ، 150 مىڭ يۇان سالىق تاپسىرادى. سونان كەيىن ول قىستاقتان قۇرىلىس ماتەريالدارى زاۋودى، قىيرىشىق تاس زاۋودى، ئۇشفوسفورلى مينەرال زاۋودى سياقتى كاسىپورىندار قۇرادى. 1991 ـ جىلى جىل سوڭىندا قىستاقتا قارىز تۇڭعىلدەي قايتقاننىڭ سىرتىندا ىركىندى قالادى.

2009 ـ جىلدان باستاپ، حۇاڭشى قالاسى "5 شاعىن" كاسىپورىندار جاپىاي جابۇدى تالاپ ەتەدى، لاۋگۇانمياۋ قىستاعى ليۋ لۇنتاڭنىڭ جەتەكشىلىگىندە "5 شاعىن" كاسىپورىندى جابۇمەن قاتار، ئبىر توپ جاڭا كاسىپورىندى ەنگىزەدى، قىستاقتىڭ ناقتى قۇاتى السىرەگەننىڭ ورنىنا بارعان سايىن كۇشەيىپ، "ولكە بوينشا 500 قۇاتتى قىستاق" قاتارىنا وتەدى.

2013 ـ جىلدىڭ سوڭىنا دەيىن، لاۋگۇانمياۋ قىستاعىنىڭ ونەركاسىپ جالپى ئونىم قۇنى 230 ميللىيون يۇانعا جەتىپ، كوللەكتيۋتىك جىلدىق ەكونوميكالىق كىرىسى ئبىر ميللىيون يۇانعا جەتەدى.

6 ميللىيون يۇاننان استام قارجى توپتاپ، 7 كيلومەتر قىستاق جولىن جاڭالاپ، 1200 شارشى مەترلىك پارتيا مۇشەلەرىنە، بۇقارانى قىزمەت وتەۋ ورتالىعىن قۇردى... قىزمەتتە بولعان 25 جىلدا ليۋ لۇنتاڭ بار ىنتاسىن اۋىلداستاردىڭ قينىشلىعىن شەشۋگە، ناقتى ىستەرىن تىندىرۇعا قويادى، ونىڭ قالدىرىپ كەتكەن 20 نەشە قىزمەت ەستەلىگى بۇقارانىڭ كۇندەلىكتى تۇرمىسىنا قاتىستى ۇلكەندى ـ كشىلى ىستەرمەن تولعان.

"سۇداي پاك بولۋ، بار نقلاسىن حالىققا ارناۋ" ـــ ليۋ لۇنتاڭنىڭ رۇحانى قاسىەتى. قىستاق تۇرعىنارى بايىدى، ئبراق ليۋ لۇنتاڭنىڭ كوزى تىرىسىندە تۇرعان جايى ئالى دە وتكەن عاسىردىڭ 80 ـ جىلدارى سالىنعان كونە ئۇي، 2 ۇلى ۇزاق جىل وزگە قىستاقتا جۇمىس ىستەپ كەلدى، ول ولاردى قىستاقتا قىزمەتكە ورنالاستىرمادى ئارى قىستاقتاعى كاسىپورىندارداۋ ىستەۋنە جول بەرمەدى. ئوزى ئار ايدا 3000 نەشە يۇان ەڭبەكاقى الدى. 2013 ـ جىلى 8 ـ ايدا ليۋ لۇنتاڭنىڭ باۋىر راگىنا شالدىعىپ، سوڭعى مەزگىلنە وتكەندىگى تەكسەرىلىپ انقتالادى.

"دەنساۋلىعىم، شىنىمەن، سىر بەردى، بۇقارانىڭ قينىشلىعى ئالى تولىپ جاتىر، قالعان ومىرىمدە بارىنە شامام جەتپەيتىن سياقتى..." مىنە بۇل ليۋ لۇنتاڭنىڭ ەستەلىك داپتەرىنە قالدىرعان اقتىق لەبىزى.

2014 ـ جىلى 6 ـ ايدىڭ 25 ـ كۇنى ليۋ لۇنتاڭ وسلايشا وكىنىشپەن ومىردەن اتتاندى. سول جىلى ورتالىق كوميتەتتىڭ ۇيىمداستىرۇ ئبولىمى وعان "مەملەكەتتىك تاڭداۋلى پارتيا مۇشەسى" اتاعىن بەردى، ورتالىق كوميتەت ۇگىت ئبولىمى وعان "ئداۋىر ۇلگىسى" اتاعىن بەردى.

مەكەن ـ جايىمىز: ئۇرىمجى قالاسى ياڭزىجياڭ جولى 1 – ئنومىرلى اۋلا، پوچتا ئنومىرى: 830051، فاكس: 5593305 ايلىق باعاسى 19 يۇان، جىلدىق باعاسى 228 يۇان